

חשיבותן של הנחיות מקדימות אישיות ספציפיות ומפורטות בייפוי כוח מתמשך

**משה כדריה, עורך דין ונוטריון
מוסמך לעריכת ייפוי כוח מתמשך**

מהו ייפוי כוח מתמשך?

ייפוי כוח מתמשך הוא כלי משפטי המאפשר לכל אדם לבחור כיצד יתנהלו חייו אם וכאשר יאבד את כשירותו לקבל את החלטות על חייו בעצמו. אותו אדם (הממנה) מייפה את כוחו של אדם אחר או יותר (מיופה הכוח) לקבל החלטות עבורו ולסייע לו לנהל את חייו במידה ולא יוכל לעשות זאת בעצמו. את הנחיותיו אלה עורך הממנה בהנחיות המקדימות המצורפות לייפוי הכוח המתמשך כחלק בלתי נפרד ממנו.

מהם סוגי הנחיות המקדימות שניתן לכלול בייפוי כוח מתמשך?

ייפוי הכוח המתמשך יכול לכלול הנחיות מקדימות הנוגעות לרכושו של הממנה, לטיפולים רפואיים שהוא עשוי להצטרך להם או להכרעה איזה מהם ירצה לקבל וכיצד, ולעניינים אישיים. את כל סוגי הנחיות מומלץ לערוך בצורה ברורה, ספציפית ומפורטת. מאמר זה מתמקד בהנחיות המקדימות בעניינים האישיים (להלן גם: "הנחיות אישיות").

אילו הנחיות מקדימות אישיות ניתן לכלול בייפוי כוח מתמשך?

ההנחיות האישיות מתייחסות לכל החלטה ודבר שאינם רכושיים או רפואיים. למשל, היכן תרצו להתגורר, מי יהיו הדמויות הטיפוליות השונות שתפגשו, מה תהיה שיגרת יומכם, נושאים של תזונה, בטיחות, שמירה על קשרים חברתיים ועוד.

מה מטרתן של הנחיות המקדימות האישיות הניתנות בייפוי כוח מתמשך?

ההנחיות האישיות של ייפוי הכוח המתמשך מאפשרות לממנה לוודא שההחלטות וההכרעות שיקבל עבורו מיופה הכוח ישמרו על איכות חייו ורווחתו האישית, המשפחתית והחברתית בצורה מיטבית, ובדומה, ככל האפשר, לאופי החיים בו נהג הממנה טרם כניסת ייפוי הכוח המתמשך לתוקף, וכפי שנראה לו טוב ביותר לנהוג.

מה חשיבותן של הנחיות מקדימות אישיות הניתנות במסגרת ייפוי כוח מתמשך?

לכאורה, הנחיות אישיות הן דבר של מה בכך, אך בפועל, גם הבת האוהבת ביותר או הנכד המסור ביותר לא יידעו תמיד איפה תעדיפו לגור, האם תרצו לקבל טיפול סיעודי בבית או במוסד, מה לעשות עם החתול שלכם, האם תרצי להמשיך ולהתאפר, לצבוע את שערך, והאם אתם רוצים להמשיך ללכת לבריכה או לגינה האהובה עליכם כל יום, הנחיות לגבי הקבורה, ועוד ועוד.

מדוע הנחיות מקדימות מפורטות וספציפיות הן קריטיות למימוש מטרתו של ייפוי כוח מתמשך?
הנחיות מקדימות, אישיות ואחרות, שהן ספציפיות ומפורטות, מספקות למיופה הכוח מתווה ברור לרצונותיו של הממנה, ולדרכים הטובות ביותר למימושם. הנחיות מפורטות וספציפיות מבטיחות כי למיופה הכוח יינתן מרחב כלשהוא לפרשנות, למול נסיבות שלא נצפו מראש, בה בעת שהן מבטיחות שהמרחב לפרשנות יהיה מוגדר ולא יוביל לאי הבנות מצד מיופה הכוח, או לניצול הכוח שניתן בידיו.

מה עלול לקרות כשההנחיות המקדימות בייפוי כוח מתמשך הן כלליות ולא ברורות מספיק?
מיופה הכוח יהיה מי שיקבל עבורכם החלטות שונות בתקופת החיים בה תהיו תחת חסותו. הנחיות כלליות יאלצו אותו להכריע על פי מיטב שיקול דעתו (או על פי האינטרסים שלו), באופן שלא תמיד יהיה נאמן למה שאתם התכוונתם כשערכתם את ייפוי הכוח. הדבר לא רק מקשה על המיופה, אלא גם על הבקרה על פעולותיו, ופותח פתח לסכסוכים משפטיים משפחתיים בינו לבין קרובים אחרים שלכם על האופן המדויק ביותר שבו היה עליו לפרש את ההנחיות שהשארתם.

מהם השיקולים המרכזיים בבחירת ההנחיות האישיות שייכללו בייפוי הכוח המתמשך?
השיקול הראשון במעלה שצריך להנחות את הממנה הוא, כאמור, השמירה על איכות חיים מיטבית לאחר שיאבד את כשירותו. עם זאת, חשוב לקחת בחשבון גם את היכולות הכלכליות שעומדות לרשותו, לחשב אותן היטב, ולוודא שהוא לא משאיר הנחיות אישיות שמיופה הכוח לא יוכל לעמוד בהן בהעדר משאבים כספיים מספיקים. בנוסף, חשוב שההנחיות המקדימות יכללו גם התוויה ברורה של סדרי העדיפויות.

מדוע חשוב להתוות מראש את סדרי העדיפויות של ההנחיות אישיות?
התוויה של סדרי עדיפויות ברורים תקל על מיופה הכוח לקבל הכרעות שונות בעתיד, במידה ויתברר שהמשאבים מוגבלים או שהנסיבות השתנו ודורשות בחירה בין הנחיות מקדימות שונות. כך, למשל, כדאי להכריע מראש מה יותר חשוב עבורכם – להמשיך להתגורר באותה דירה ולקבל בה טיפול סיעודי שצף בו צורך לא צפוי, או למכור/להשכיר, את הדירה על מנת לממן מעבר למוסד סיעודי. גם הכרעות קלות יותר הן חשובות מאוד. למשל, האם תעדיפו להמשיך לבקר במספרה יוקרתית באופן קבוע או תעדיפו דווקא את הביקור היומי בבריכת השחייה – אם, חלילה, יעלה הצורך לבחור ביניהם.

כיצד רווחת הממנה משפיעה על בחירת ההנחיות האישיות בייפוי כוח מתמשך?
שיקולי רווחה משפחתית וחברתית הם חשובים לא פחות. אם, לדוגמה, בני המשפחה הקרובים גרים במרחק רב, ותרצו שהקשר עמם יימשך ויהיה להם קל ופשוט לבקר אתכם, ייתכן שעדיף שייפוי הכוח המתמשך יורה על מעבר לדירה או למוסד סיעודי הממוקמים בקרבתם (וניתן לציין בייפוי הכוח המתמשך לאיזה מוסד או מוסדות תעדיפו לעבור). אם, לעומת זאת, אתם קשורים מאוד לבית ולשכונה בהם אתם מתגוררים, ויש בסביבתכם אנשים שיוכלו לסייע לכם בעת הצורך, עדיף להורות למיופה הכוח לעשות כל שביכולתו על מנת למנוע מעבר כזה.

אילו שיקולים נוספים כדאי לקחת בחשבון בעת ההחלטה על מקום המגורים?

ראשית, חשוב להחליט מראש האם תרצו להמשיך לגור בביתכם או שתעדיפו לעבור למוסד סיעודי? החלטה כבדת משקל נוגעת לא רק למקום המגורים של בני המשפחה הקרובים, אלא גם לשאלה עד כמה אתם אוהבים להיות בחברת אנשים אחרים ואילו פעילויות פנאי וטיפול מיטיבות אתכם. יש מי שפורחים במוסדות סיעודיים ויש מי שחשים שהחופש והשמחה שלהם נגזלים מהם.

כיצד מומלץ לתכנן את ההנחיות האישיות המקדימות הנוגעות לאנשי טיפול?

בכל הקשור לאנשי הטיפול שתפגשו באופן יומיומי, חשבו, בעיקר, מי אתם רוצים שיטפל בכם באופן יומיומי? האם אישה או גבר? איזו שפה הם ידברו? איזה חדר יוקדש להם בביתכם? לא תמיד מיופה הכוח יוכל לעמוד בכל בקשה שתשאירו, אך הוא לפחות יידע מה העדפותיכם וישתדל למלא אותן.

אילו הרגלים יומיומיים ניתן לכלול בהנחיות המקדימות של ייפוי כוח מתמשך?

אין מגבלה חוקית כלשהי. נסו לחשוב מה חשוב לכם שימשיך לקרות גם כאשר אינכם צלולים בדעתכם. חוג ספורט? מספרה? צביעת השיער (באיזה גוון)? איפור? קניית מתנות לנכדים? ארוחת שישי אצל הבת הגדולה? תוכלו להשאיר הנחיות שיאפשרו לכם להמשיך ליהנות מאותם הרגלים. וכך גם לגבי תזונה, טיפול בחיות הבית שלכם, טיפולים קוסמטיים, סוג הבגדים שתצטוו ללבוש ועוד ועוד.

אילו הנחיות מקדימות ניתן לקבוע בנושא הקבורה?

גם בנושא זה, שרבים מבקשים מטבע הדברים להדחיק, נמצא שחשוב לרבים מהממנים להביע את דעתם ולהנחות את מיופה הכוח. האם תרצו קבורה בבית עלמין אזרחי או דתי? באיזה בית עלמין? האם תבקשו קבורה באדמה (קבורת שדה) או בקומות? האם רכשתם כבר חלקת קבר בחייכם (ואם כן – היכן)? האם אתם מבקשים לשרוף את גופתם? לתרום את הגופה למדע? גם בנושאים אלה חשוב לציין ולהדגיש בדיוק מה רצונכם, כדי שמיופה הכוח יידע כיצד לנהוג בבוא היום. חשוב להזכיר כי ייפוי כוח שנכנס לתוקף, ממשיך לעמוד בתוקף עד 90 יום לאחר הפטירה, בין היתר, כדי לאפשר למיופה הכוח לסגור עניינים שונים, ובהם הדאגה לקבורה, למצבה, לשבעה ולשלושים.

מה תפקידו של עורך הדין בעריכת ההנחיות המקדימות האישיות?

תפקידו של עורך הדין הוא לסייע לממנה לסקור את כל ההיבטים של חייו האישיים, לחשוב על אספקטים שונים שלהם, ולנסח את ההנחיות באופן המפורש והמפורט ביותר. יחד עם זאת, על עורך הדין גם לשים לב שסעיפי ייפוי הכוח המתמשך מנוסחים בצורה זהירה דיה, כך שלמיופה הכוח יהיה די מרחב תמרון במקרה הצורך. לבסוף, עורך הדין יסייע להתאים את ההנחיות האישיות ליכולות הכספיות של הממנה. כך, תוכלו להבטיח בצורה הטובה ביותר כיצד ייראו חייכם אם וכאשר תאבדו את צלילת דעתכם.

מדוע חשוב לערוך את ההנחיות המקדימות בייפוי הכוח המתמשך רק באמצעות עורך דין שהוכשר

והתמחה בכך?

תפקידו של עורך הדין העורך את ייפוי הכוח המתמשך הוא לוודא שאתם עורכים אותו מרצונכם החופשי וכי אתם מבינים בצורה ברורה ומעמיקה את המשמעות של סעיפיו השונים והשלכותיהם. עורך הדין יערוך את ההנחיות המקדימות לאחר שילמד ויכיר אתכם ואת משפחתכם, בהתאמה מלאה לצרכיכם ולרצונותיכם.

במסגרת ההנחיות המקדימות, תינתן התייחסות מפורטת לכל תחום בחיים, בו תידרש מעורבות מיופה הכוח, יועלו שאלות לגבי מצבי חיים שונים ויינתנו פתרונות לשאלות שיתעוררו בעתיד, והכל – במטרה שמיופה הכוח יוכל לפעול ולממש את רצונו של הממנה, גם כאשר לא ניתן יהיה לברר את דעתו. לצורך כך נקבע בחוק כי רק עורך דין שעבר הסמכה מיוחדת לעריכת ייפוי כוח מתמשך יהא רשאי לערוך ייפוי כוח מתמשך.

עורך דין משה כדריה הוסמך בשנת 2017 לערוך ייפוי כוח מתמשך, וכן מנהל קבוצות וואטס-אפ של עורכי דין העורכים ייפוי כוח מתמשך, ושבמסגרתן מועלות שאלות וניתנות תשובות לשאלות שונות המתעוררות בפרקטיקה בקרב עורכי דין העורכים ייפוי כוח מתמשך. בנוסף, מרצה עו"ד כדריה בימי עיון והשתלמויות מקצועיות של עורכי דין העוסקים בתחום, ונועדו להעלאת רמתם המקצועית של עורכי הדין בתחום ייפוי הכוח המתמשך.